

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΛΗΤΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
“ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ”

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΘΗΝΑ 2009

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση - Σχεδιασμός:

Αχιλλέας Κλεισούρας, Γραμματέας Τομέα Αθλητιατρικής & Βιολογίας της Άσκησης

Τα δικαιώματα της ελληνικής έκδοσης του παρόντος βιβλίου ανήκουν στον ΤΟΜΕΑ ΑΘΛΗΤΙΑΤΡΙΚΗΣ & ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ του ΤΕΦΑΑ του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ. Η δημοσίευση φωτογραφιών, η μερική ή ολική ανατύπωση καθώς και η λήψη φωτοαντιγράφων από το βιβλίο απαγορεύονται χωρίς την έγγραφη άδεια του Πανεπιστημίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	6
ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	6
ΠΜΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	8
Αντικείμενο & Σκοπός	8
Μεταπτυχιακοί Τίτλοι	9
Κατηγορίες Πτυχιούχων	9
Χρονική Διάρκεια	10
Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης	10
Διδακτορικό Δίπλωμα	12
Κατευθύνσεις - Ειδικεύσεις	13
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	14
ΟΡΓΑΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΜΣ	14
ΕΠΙΛΟΓΗ & ΕΓΓΡΑΦΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	15
Εγγραφή στο Πρόγραμμα	17
ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ	17
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	18
Ακαδημαϊκές Υποχρεώσεις	18
Παρακολούθηση Μαθημάτων	19
Αξιολόγηση της Απόδοσης	20
Δικαιώματα Μεταπτυχιακών Φοιτητών	22
ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	22
Ερευνητική Πρόταση	22
Ποιοτικά Κριτήρια Μεταπτυχιακών Διατριβών	23
Μεταπτυχιακή Έρευνα	23
Διδακτορική Έρευνα	25
Δικαιώματα Δοκιμαζομένων	27
ΑΠΟΝΟΜΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ	29
Αναγόρευση Επίτιμου Διδάκτορα	29
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ & ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	30
Εργαστήρια	30
Βιβλιοθήκη	30

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ¹

- Κ. ΜΠΟΥΝΤΟΛΟΣ, Καθηγητής
- Γ. ΒΑΓΕΝΑΣ, Καθηγητής
- Σ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητής
- Ν. ΓΕΛΑΔΑΣ, Καθηγητής
- Π. ΜΠΑΛΤΟΠΟΥΛΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής
- Μ. ΜΑΡΙΔΑΚΗ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
- Ι. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ, Επίκουρος Καθηγητής
- Μ. ΚΟΣΚΟΛΟΥ, Επίκουρη Καθηγήτρια, (Σύμβουλος Σπουδών)
- Ε. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ, Λέκτορας, (Σύμβουλος Σπουδών)

¹ Απόφαση ΓΣΕΣ 27/1/09.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΠΜΣ "ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ" ΚΑΘΗΓΗΤΗ Κ. ΜΠΟΥΝΤΟΛΟΥ

*Τις δυσκολίες των βουνών τις ξεπεράσαμε.
Τώρα μας περιμένουν
οι δυσκολίες των πεδιάδων.*

Μπ. Μπρεχτ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Βιολογία της Άσκησης» με τη συμπλήρωση 12 χρόνων λειτουργίας συνεχίζει την ίδια και σταθερή πορεία μέσα στο επιστημονικό γίγνεσθαι. Όλα αυτά τα χρόνια οι διδάσκοντες και οι μεταπτυχιακοί - διδακτορικοί φοιτητές κατάφεραν να γονιμοποιήσουν τις σκέψεις τους και να γεννήσουν νέες ιδέες. Με σταθερή μεθοδικότητα επιχείρησαν να απαντήσουν σε υποθέσεις και διερευνητικά ερωτήματα διεισδύοντας στα μυστήρια της Αθλητικής Επιστήμης και ειδικότερα σ' αυτά της Βιολογίας της Άσκησης και το πέτυχαν με τον καλύτερο τρόπο.

Ο ανανεωμένος οδηγός σπουδών του ΠΜΣ «Βιολογία της Άσκησης» παραδίδεται στους νέους φοιτητές, προκειμένου να τους καθοδηγεί στην αναζήτηση της επιστημονικής αλήθειας, που πρέπει να είναι ο σκοπός της δραστηριότητάς τους. Μια αναζήτηση την οποία για να την πραγματώσουν θα πρέπει να είναι ανεξάρτητοι και απολύτως ειλικρινείς για τις προθέσεις τους. Να νιώθουν οι ίδιοι πως ναι μεν δεν μπορούν να γίνουν ευτυχισμένοι μέσω της ενασχόλησης με την επιστήμη, αλλά τουλάχιστον να αισθάνονται πως ίσως θα ήταν λιγότερο ευτυχισμένοι χωρίς αυτή.

Η νόηση του μεταπτυχιακού φοιτητή μπορεί να καλλιεργηθεί και να διευρυνθεί με την βοήθεια των δασκάλων του και κάτω από την οργανωμένη επίβλεψη. Έτσι, ως νέος επιστήμονας μετά από μια κοπιαστική προσπάθεια για την ολοκλήρωση των σπουδών, είναι σίγουρο πως θα βρίσκει ανταμοιβή στην αναγνωρισιμότητα του έργου που θα 'χει επιτελέσει.

Οι διδάσκοντες στο ΠΜΣ με ευχαρίστηση και ζήλο συνεχίζουν να πράττουν το καθήκον τους παίζοντας σημαντικό ρόλο στο ραφινάρισμα της επιστημονικής σκέψης των φοιτητών τους και διεγείροντας το δημιουργικό τους πνεύμα, προς όφελος της Αθλητικής Επιστήμης που υπηρετούμε στη χώρα μας.

Αθήνα, Δεκέμβρης 2009

Καθηγητής Κων/νος Δ. Μπουντόλος
Διευθυντής ΠΜΣ «Βιολογία της Άσκησης»

1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1 ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ¹

Οι Μεταπτυχιακές Σπουδές αποτελούν τη φυσική προέκταση και ολοκλήρωση των Προπτυχιακών Σπουδών και αποβλέπουν στη δημιουργία νέων ερευνητών στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο. Οι νέοι αυτοί ερευνητές προσδοκείται να ανεβάσουν το επίπεδο της επιστήμης στη χώρα μας κι έτσι να βοηθήσουν άμεσα και έμμεσα στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη των επόμενων γενιών, ώστε οι πολίτες του αύριο να είναι ευτυχέστεροι, υγιέστεροι και καλύτερα μορφωμένοι από τους σημερινούς. Κάθε προσπάθεια και θυσία του κοινωνικού συνόλου για προαγωγή Μεταπτυχιακών Σπουδών πρέπει να καθοδηγείται αδιάκοπα από αυτόν τον στόχο: τη δημιουργία καλύτερου μέλλοντος.

Η ανάγκη Μεταπτυχιακών Σπουδών υπήρχε πάντα, είναι όμως στην εποχή μας πολύ πιο έντονη, γιατί η έκταση των επιστημονικών γνώσεων μεγαλώνει με ρυθμό ταχύτατο και χρειάζεται η ειδίκευση έπειτα από την γενική μόρφωση που πρέπει να προσφέρει ο προπτυχιακός κύκλος. Ακόμα γίνεται εντονότερη η ανάγκη της ανάπτυξης της έρευνας, που είναι συνυφασμένη με τις Μεταπτυχιακές Σπουδές, ενώ παράλληλα η απαίτηση για διεπιστημονικές και διακλαδικές δραστηριότητες γίνεται όλο και μεγαλύτερη, όσο προχωρεί η εξάντληση των παραδοσιακών επιστημών.

Η οργάνωση και λειτουργία Μεταπτυχιακών Σπουδών στη χώρα μας διέπεται από το Νόμο 2083/92, ο οποίος αντικατέστησε το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς, που ίσχυε από το 1985 χωρίς όμως να έχει εφαρμοστεί ποτέ. Οι ανάγκες για Μεταπτυχιακές Σπουδές μέχρι το 1992 καλύπτονταν από τον παραδοσιακό τρόπο του ακαδημαϊκού διδακτορικού σύμφωνα με το σύστημα σπουδών που το Ελληνικό

¹ Το κείμενο αυτό σπρίχθηκε στο Νόμο Πλαίσιο για την δομή και την λειτουργία των ΑΕΙ όπως ισχύει σήμερα καθώς και α) στην Εισήγηση της Ομάδας Μελέτης Μεταπτυχιακών Σπουδών, ΥΠΕΠΘ, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα, Ιούνιος 1977 και β) στην Εισήγηση της Ομάδας Εργασίας για την Αναμόρφωση των Μεταπτυχιακών Σπουδών, ΥΠΕΠΘ, Αθήνα, Μάρτιος 1998 και Ιούλιος 2007.

Πανεπιστήμιο υιοθέτησε με συνέπεια, κατά τη μεταφορά του Γερμανικού μοντέλου εκπαίδευσης, και που τέθηκε σε εφαρμογή με το Νόμο 5343 του 1932. Στο Νόμο αυτό καθορίζονταν οι διαδικασίες για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος. Η βασική αρχή στην παλιά αυτή νομοθεσία καθόριζε μια φιλελεύθερη διαδικασία σύμφωνα με την οποία αυτός που ήθελε να αναγορευθεί διδάκτορας υπέβαλε τη διατριβή του και η Σχολή είχε υποχρέωση να φροντίσει για την κρίση. Δεν υπήρχε δηλαδή θεσμοθετημένη διαδικασία που να προβλέπει εγγραφή του φοιτητή σε κάποιο εξειδικευμένο πρόγραμμα, παρακολούθηση μαθημάτων σε προχωρημένο επίπεδο, υποχρέωση του καθηγητή να παρακολουθεί και να επιβλέπει την έρευνα, υποχρέωση του Πανεπιστημίου να παρέχει τα τεχνικά μέσα που χρειάζονται για να γίνει η έρευνα, κ.λπ.

Με το νέο νομοθετικό καθεστώς λειτουργούν σήμερα στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών 111 προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (~2 προγράμματα ανά Τμήμα) τα οποία έχουν εγκριθεί βάσει των σχετικών διατάξεων του Νόμου 2083/92. Τα περισσότερα από αυτά (54%) είναι τμηματικά προγράμματα με ένα σημαντικό αριθμό προγραμμάτων (46%) να έχουν προκύψει από διατμηματικές, διαπανεπιστημιακές, διδρυματικές και διακρατικές συμπράξεις. Υπολογίζεται ότι ο αριθμός ενεργών μεταπτυχιακών φοιτητών και των δύο βαθμίδων του Πανεπιστημίου Αθηνών ανέρχεται στα 14.026 άτομα.

Τα προγράμματα αυτά που είναι αποτέλεσμα της σύγχρονης εξέλιξης των επιστημών, αλλά και της πίεσης για ιεραρχημένο καταμερισμό επαγγελματικών δυνατοτήτων, ακολουθούν το Αγγλοσαξωνικό πρότυπο των συστηματικά οργανωμένων Μεταπτυχιακών Σπουδών που αποτελούν αρμονικό πλέον μέρος της Ελληνικής Ανώτατης Παιδείας. Οι βασικές αρχές οργάνωσης και λειτουργίας τους συνοψίζονται παρακάτω:

- Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) έχουν την κύρια ευθύνη της οργάνωσης και λειτουργίας Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) τα οποία έχουν επιστημονική ενότητα και πληρούν προϋποθέσεις, που εγγυώνται υψηλό επίπεδο σπουδών.
- Τα ΠΜΣ βρίσκονται μέσα στο πλαίσιο των σκοπών και στόχων των ΑΕΙ, αναφέρονται σε συγγενείς ειδικότητες και αποσκοπούν στην προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και στην ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας.
- Σε κάθε τμήμα ΑΕΙ, ή με τη συνεργασία περισσότερων τμημάτων του αυτού ή άλλου ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, μπορούν να οργανώνονται και να λειτουργούν ΠΜΣ, στα οποία γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.
- Για την περαιτέρω προώθηση και ενίσχυση των ΠΜΣ, τα ΑΕΙ μπορούν να συνεργάζονται με αναγνωρισμένα ερευνητικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, τα οποία έχουν επαρκές επιστημονικό προσωπικό και διαθέτουν την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή. Μεταξύ του ΑΕΙ και του Ερευνητικού Ιδρύματος καταρτίζεται πρόγραμμα συνεργασίας, στο οποίο μπορεί να ορίζεται και η μερική φοίτηση ή η πρακτική άσκηση μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και μέρος ή το σύνολο της απαιτούμενης ερευνητικής εργασίας.

- Τα ΠΜΣ αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης και στην ανάπτυξη της έρευνας και οδηγούν στην απονομή διδακτορικού διπλώματος. Η χρονική διάρκεια, η οποία διαφοροποιείται από κλάδο σε κλάδο, ορίζεται στο οικείο πρόγραμμα και δεν μπορεί να είναι μικρότερη από έξι (6) διδακτικά εξάμηνα. Τα ΠΜΣ προβλέπουν υποχρεωτικώς πριν από την απονομή του διδακτορικού διπλώματος τη δυνατότητα απονομής μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης. Η χρονική διάρκεια για την απονομή του διπλώματος αυτού ορίζεται στο πρόγραμμα και δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα. Ο κανονισμός μεταπτυχιακών σπουδών μπορεί να προβλέπει ως απαραίτητη προϋπόθεση για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής την προηγούμενη λήψη του αντίστοιχου μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης.
- Την ευθύνη για την οργάνωση και την εν γένει λειτουργία ΠΜΣ την έχει το τμήμα εκείνο του ΑΕΙ, το οποίο καλύπτει το αντίστοιχο επιστημονικό θέμα του μεταπτυχιακού προγράμματος, και το οποίο ορίζει και τον αντίστοιχο αρμόδιο ή τους συναρμόδιους τομείς. Το τμήμα έχει τη δυνατότητα να συνεργάζεται με άλλα τμήματα.

Τέλος, οι Μεταπτυχιακές Σπουδές παίζουν αναμφισβήτητα ένα ξεχωριστό και σημαντικό ρόλο, τόσο ως ανώτατο στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όσο και ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στην ειδίκευση και την έρευνα στα Πανεπιστήμια. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σήμερα, και στα πλαίσια της νέας πραγματικότητας της Κοινωνίας της γνώσης καθώς και στις διαγραφόμενες προοπτικές του σημαντικού ρόλου που καλείται να διαδραματίσει η τριτοβάθμια εκπαίδευση.

1.2 ΠΜΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ¹

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ & ΣΚΟΠΟΣ

Ο Τομέας Αθλητιατρικής και Βιολογίας της Άσκησης του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών, έχει ως αντικείμενο και κύρια αποστολή την παραγωγή και διάδοση της νέας γνώσης στο ευρύτερο επιστημονικό πεδίο των προσαρμογών του ανθρώπινου οργανισμού κατά τη σωματική άσκηση και αποβλέπει στη βελτίωση και διατήρηση της υγείας και ευρωστίας του ανθρώπου καθώς και στη μεγιστοποίηση της απόδοσής του. Στα πλαίσια αυτά οργανώνει και λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, που οδηγεί στη χορήγηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης και Διδακτορικού Διπλώματος στη Φυσική Αγωγή και στον Αθλητισμό με εστίαση τη Βιολογία της Άσκησης.

¹ Εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Αθηνών (συνεδρία 3 / 7 / 1997) μετά από πρόταση - εισήγηση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (συνεδρία 24 / 6 / 1997) και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 660 τ.Β' / 1-7-1998 (ΓΣΕΣ 25/9/01, 22/5/02, 5/3/05, 27/3/07).

Σκοπός του ΠΜΣ είναι η υψηλού επιπέδου κατάρτιση νέων επιστημόνων μέσω ενός ευρέους φάσματος ακαδημαϊκών επιλογών έτσι ώστε :

- α. να κατανοήσουν σε βάθος τις βιολογικές προσαρμογές κατά τη μυϊκή προσπάθεια, καθώς και τους παράγοντες που επηρεάζουν τις προσαρμογές αυτές και τους μηχανισμούς που τις διέπουν,
- β. να αποκτήσουν ικανότητα αξιολόγησης και σύνθεσης της υπάρχουσας γνώσης που προέρχεται τόσο από εξειδικευμένη έρευνα στη Βιολογία της Άσκησης, όσο και από αναζητήσεις διεπιστημονικής και πολυεπιστημονικής προσέγγισης,
- γ. να αναπτύξουν ερευνητική ικανότητα προβληματικής θεωρητικού χαρακτήρα, διατύπωσης διερευνητέων υποθέσεων, σχεδιασμού και διεξαγωγής ερευνών, καθώς και ανάλυσης, ερμηνείας και παρουσίασης αποτελεσμάτων, και
- δ. να μεταδώσουν γνώση σχετικά με την άσκηση ως μέσο προαγωγής της υγείας, της ευρωστίας και της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Οι απόφοιτοι του Προγράμματος θα στελεχώσουν μελλοντικά τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και θα συμβάλλουν στην αναβάθμιση του στελεχικού δυναμικού οργανισμών, φορέων και επιχειρήσεων, που προάγουν το κοινωνικό αγαθό της σωματικής άσκησης και του αθλητισμού. Πρόσθετα επιδιωκόμενα αποτελέσματα είναι:

- α. η εδραίωση της υπάρχουσας συνεργασίας με Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια,
- β. η ενίσχυση της κινητικότητας φοιτητών και διδακτικού προσωπικού, και
- γ. η προσέλκυση ευρωπαϊών φοιτητών και διδακτικού προσωπικού στο εν λόγω Πρόγραμμα, που προβλέπει ορισμένες διδακτικές ενότητες να προσφέρονται και στην αγγλική γλώσσα προς επίτευξη αυτού του στόχου.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Το ΠΜΣ απονέμει:

- A. Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης στη Βιολογία της Άσκησης
- B. Διδακτορικό Δίπλωμα στη Φυσική Αγωγή και στον Αθλητισμό

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί:

A. Για απόκτηση ΜΔΕ:

- Πτυχιούχοι όλων των Τμημάτων Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού των Πανεπιστημίων της χώρας,
- Πτυχιούχοι Φυσικής Αγωγής της αλλοδαπής, των οποίων τα πτυχία αναγνωρίστηκαν ισότιμα με τα ελληνικά,
- Πτυχιούχοι όλων των Τμημάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής (με αναγνωρισμένο τίτλο από το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ή Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.) υπό την προϋπόθεση της παρακολούθησης τριών μαθημάτων του προπτυχιακού κύκλου σπουδών σε συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο της Βιολογίας της Άσκησης, και
- Πτυχιούχοι ΤΕΙ σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 12γ του άρθρου 5 του Ν 2916/01, η οποία προσετέθη στο άρθρο 25 του Ν 1404/87, με την προϋπόθεση επιτυχούς παρακολούθησης 3 μαθημάτων προπτυχιακού επιπέδου, τα

οποία ορίζονται ύστερα από εισήγηση του επιβλέποντα καθηγητή, κατ'απόφαση της ΣΕ του ΠΜΣ.

B. Για απόκτηση ΔΔ:

Κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης ΠΜΣ “Βιολογία της Άσκησης” του Πανεπιστημίου Αθηνών ή ισότιμων και αντίστοιχων Προγραμμάτων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής (με αναγνωρισμένο τίτλο από το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ή Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.) διετούς φοίτησης, που έχουν εκπονήσει μεταπτυχιακή διατριβή.

Κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής μονοετούς φοίτησης που έχουν εκπονήσει μεταπτυχιακή διατριβή. Στην περίπτωση όμως αυτή όσοι κριθούν επιλέξιμοι, υποχρεούνται να πληρώσουν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο ΠΜΣ “Βιολογία της Άσκησης” για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ορίζεται σε 4 διδακτικά εξάμηνα η ελάχιστη και 6 διδακτικά εξάμηνα η μέγιστη, και για το Διδακτορικό Δίπλωμα σε 6 επιπλέον διδακτικά εξάμηνα η ελάχιστη και οκτώ 8 διδακτικά εξάμηνα η μέγιστη.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ¹

Για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) κάθε υποψήφιος υποχρεούται να παρακολουθήσει τα 6 μαθήματα κορμού, 1 από τα υποχρεωτικά μαθήματα, 5 από τα κατ' επιλογή υποχρεωτικά μαθήματα και να συγγράψει διπλωματική εργασία. Για τη λήψη του ΜΔΕ απαιτούνται συνολικά 50 διδακτικές μονάδες (ΔΜ) ή 120 Ευρωπαϊκές Πιστωτικές Μονάδες (ECTS) οι οποίες παρέχονται σε 4 ακαδημαϊκά εξάμηνα, που η διδακτική διάρκεια του καθενός είναι τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες. Κάθε ΔΜ ισοδυναμεί με μία ώρα θεωρητικής διδασκαλίας εβδομαδιαίως ή δύο ώρες εργαστηριακής διδασκαλίας. Κάθε ECTS ισοδυναμεί με 25 ώρες φόρτου εργασίας (ωε) από τη μεριά του φοιτητή.

Οι απαιτήσεις έχουν ως εξής: Μαθήματα κορμού 18 ΔΜ ή 41 ECTS (1025 ωε), υποχρεωτικά μαθήματα 5 ΔΜ ή 11 ECTS (275 ωε), κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα 15 ΔΜ ή 38 ECTS (950 ωε) και μεταπτυχιακή ερευνητική ή συνθετική διατριβή 12 ΔΜ ή 30 ECTS (750 ωε). Η διπλωματική εργασία εκπονείται υπό την επίβλεψη ενός μέλους ΔΕΠ. Ως κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα θεωρούνται και όσα συναφή μαθήματα προσφέρονται από άλλα Τμήματα του ιδίου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή αλλοδαπής και τα οποία δύναται να παρακολουθήσει ο υποψήφιος μετά από έγκριση της Συντονιστικής Επιτροπής.

¹ Τροποποιήθηκε σύμφωνα με ΦΕΚ 1466/13.08.07.

Μαθήματα Κορμού	ΔΜ	ECTS
BA 500 Ερευνητική Μεθοδολογία	3	6
BA 501 Βιοστατιστική	2	7
BA 502 Τεχνολογία Έρευνας στη Βιολογία της Άσκησης	4	9
BA 503 Θεωρία της Επιστήμης	3	7
BA 504 Ερευνητική Μεθοδολογία II	3	6
BA 505 Βιοστατιστική II	3	6
Υποχρεωτικά Μαθήματα		
BA 510 Προχωρημένη Εργοφυσιολογία	5	11
BA 511 Προχωρημένη Αθλητική Βιομηχανική	5	11
BA 512 Προχωρημένη Αθλητιατρική	5	11
BA 513 Προχωρημένη Αθλητική Φυσικοθεραπεία	5	11
Κατ' επιλογή Υποχρεωτικά Μαθήματα		
BA 520 Πειραματική Εργοφυσιολογία	3	10
BA 521 Σεμινάριο Εργοφυσιολογίας	3	7
BA 522 Ειδικά Θέματα Εργοφυσιολογίας	3	7
BA 523 Καθοδηγούμενη Μελέτη Εργοφυσιολογίας	3	7
BA 524 Βιοχημεία της Άσκησης και Διατροφή	3	7
BA 525 Πειραματική Αθλητική Βιομηχανική	3	10
BA 526 Σεμινάριο Αθλητικής Βιομηχανικής	3	7
BA 527 Ειδικά Θέματα Αθλητικής Βιομηχανικής	3	7
BA 528 Καθοδηγούμενη Μελέτη Αθλητικής Βιομηχανικής	3	7
BA 529 Πειραματική Αθλητιατρική	3	10
BA 530 Σεμινάριο Αθλητιατρικής	3	7
BA 531 Ειδικά Θέματα Αθλητιατρικής	3	7
BA 532 Καθοδηγούμενη Μελέτη Αθλητιατρικής	3	7
BA 533 Πειραματική Αθλητική Φυσικοθεραπεία	3	10
BA 534 Σεμινάριο Αθλητικής Φυσικοθεραπείας	3	7
BA 535 Ειδικά Θέματα Αθλητικής Φυσικοθεραπείας	3	7
BA 536 Καθοδηγούμενη Μελέτη Αθλητικής Φυσικοθεραπείας	3	7
BA 537 Ζητήματα Γενετικής και Φυσικής Δραστηριότητας	3	7 ¹
BA 538 Κλινική Εργομετρία και Αποκατάσταση Παθήσεων	3	7 ¹
BA 600 Μεταπτυχιακή Διατριβή	12	30

¹ ΓΣΕΣ 25/9/2001.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ¹

Για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος απαιτούνται:

- α.** κατοχή ΜΔΕ του ΠΜΣ της Βιολογίας της Άσκησης ή ισοτίμου τίτλου,
- β.** παρακολούθηση τουλάχιστον 3 μαθημάτων,
- γ.** ερευνητική δραστηριότητα σε Πανεπιστήμιο της αλλοδαπής διάρκειας τουλάχιστον 2 μηνών,
- δ.** δύο τουλάχιστον πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους,
- ε.** προσφορά εκπαιδευτικού εργαστηριακού έργου διάρκειας τουλάχιστον ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου, και
- στ.** συγγραφή πρωτότυπης Διδακτορικής Διατριβής.

Προϋπόθεση για την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής είναι η επιτυχία του υποψηφίου σε εξετάσεις εφ'όλης της ύλης σε 3 γνωστικά αντικείμενα² τα οποία ορίζονται μετά από συνεργασία του φοιτητή με τον επιβλέποντα καθηγητή, από τα οποία 2 θα είναι απόλυτα εξειδικευμένα και σε άμεση σχέση με το θέμα της διδακτορικής διατριβής, ενώ το τρίτο θα είναι γενικότερο για την απόκτηση σφαιρικότερης γνώσης. Αλλοδαποί φοιτητές δύνανται να συγγράψουν τη Διδακτορική τους Διατριβή στην Αγγλική γλώσσα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος, μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής.

Τα απαιτούμενα μαθήματα ισοδυναμούν συνολικά με 15 δμ (5 δμ για κάθε μάθημα) ή 30 ECTS (10 ECTS για κάθε μάθημα) και είναι τα εξής:

	ΔΜ	ECTS
BA 610 Διδακτορικό Σεμινάριο	5	10
BA 611 Ειδικά Θέματα Βιολογίας της Άσκησης	5	10
BA 612 Καθοδηγούμενη Εργασία	5	10

Διδακτορικοί φοιτητές, οι οποίοι δεν έχουν διδαχθεί την αντίστοιχη ύλη, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και το μάθημα:

	ΔΜ	ECTS
BA 613 Στατιστικός Σχεδιασμός και Πολυμεταβλητή Ανάλυση	3	7

Η εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής (BA 800) ισοδυναμεί με 45 δμ ή 150 ECTS.

	ΔΜ	ECTS
BA 800 Διδακτορική Διατριβή	45	150

Για τη λήψη Διδακτορικού Διπλώματος απαιτούνται συνολικά 60 ΔΜ ή 180 ECTS.

¹ Τροποποιήθηκε σύμφωνα με ΦΕΚ 1466/13.08.07.

² ΓΣΕΣ 22/5/2002.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ - ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ

Οι επιμέρους επιστημονικοί κλάδοι στους οποίους θα μπορούσαν να εκπαιδευτούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Προγράμματος είναι οι εξής:

- α. Αθλητιατρική
- β. Αθλητική Βιομηχανική
- γ. Αθλητική Φυσικοθεραπεία
- δ. Εργοφυσιολογία
- ε. Εργοφυσιολογία-Μέθοδοι Έρευνας και Φυσική Δραστηριότητα¹
- στ. Ποσοτική Ανάλυση Κινησιο-Βιολογικών Αποτελεσμάτων²

¹ ΓΣΕΣ 5/3/2005.

² ΣΕ 2/7/2008.

2 | ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1 ΟΡΓΑΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΜΣ

Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Βιολογία της Άσκησης αποβλέπει:

Να κωδικοποιήσει τις προϋποθέσεις και την αυστηρή τήρηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας από την εγγραφή των μεταπτυχιακών φοιτητών στο Πρόγραμμα μέχρι και την αποπεράτωση των σπουδών τους.

Να προσδιορίσει το δομικό πλαίσιο μιας στενής και απρόσκοπτης συνεργασίας μεταξύ καθηγητών και μεταπτυχιακών φοιτητών, με απώτερο στόχο την ακαδημαϊκή άμιλλα, τη μύηση στη συλλογική εργασία και την προώθηση της ερευνητικής δραστηριότητας.

Για την οργάνωση και την εν γένει λειτουργία του ΠΜΣ αρμόδια όργανα είναι τα εξής:

- α. Η Σύγκλητος Ειδικής Σύθεσης** του ΑΕΙ η οποία είναι αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα, που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές, συγκροτείται από τα μέλη ΔΕΠ, που με οποιαδήποτε ιδιότητα είναι μέλη της και τους δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών.
- β. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών** είναι αρμόδια για το συντονισμό και την εποπτεία των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σε επίπεδο ΑΕΙ. Συγκροτείται με πράξη του πρύτανη και απαρτίζεται από τον αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού ως πρόεδρο και από ένα (1) μέλος ΔΕΠ κάθε τμήματος στο οποίο λειτουργεί ΠΜΣ. Τα μέλη ΔΕΠ κάθε τμήματος ορίζονται από Γενικές Συνελεύσεις Ειδικής Σύθεσης και ανήκουν κατά προτίμηση στα μέλη στα οποία έχει ανατεθεί μεταπτυχιακό έργο. Η θητεία των μελών είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται.
- γ. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης** (ΓΣΕΣ) είναι αρμόδια για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για ΠΜΣ, τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών, των μελών των εξεταστικών επιτροπών, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψη-

φίων μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και για κάθε άλλο θέμα, που προβλέπεται από επιμέρους διατάξεις. Απαρτίζεται από τον πρόεδρο του τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ της γενικής συνέλευσης του τμήματος και δύο (2) μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος.

- δ. **Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ**, η οποία είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό λειτουργίας του προγράμματος. Απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή επίβλεψη διδακτορικών διατριβών και τα οποία ορίζονται από τη ΓΣΕΣ.
- ε. **Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών** ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος διευθύνει τη ΣΕ και εισηγείται στη Συνέλευση κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική εφαρμογή του ΠΜΣ.

2.2 ΕΠΙΛΟΓΗ & ΕΓΓΡΑΦΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

- α. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης με εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ ορίζει μέχρι τέλος Φεβρουαρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους, τον αριθμό εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, καθώς και την Επιτροπή Επιλογής των Εισακτέων.
- β. Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών δημοσιοποιεί ευρέως (π.χ. ημερήσιος Τύπος, διαδίκτυο, έντυπα Πανεπιστημίου κ.α.) σε αποκλειστική προθεσμία 10 ημερών από τη λήψη της απόφασης της ΓΣΕΣ πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Αυτή περιλαμβάνει δε τον αριθμό εισακτέων, τους πτυχιούχους που έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις, τους επιμέρους επιστημονικούς κλάδους στους οποίους θα γίνει η εκπαίδευση, τα κριτήρια επιλογής, την ημερομηνία εξετάσεων και τα παραστατικά που πρέπει να υποβληθούν από τους υποψήφιους Μεταπτυχιακούς Φοιτητές.¹
- γ. Κάθε υποψήφιος μεταπτυχιακός φοιτητής δικαιούται να παραλάβει από τη Γραμματεία του ΠΜΣ ενημερωτικό φάκελο που περιέχει τα έντυπα αίτησης, συστατικών επιστολών, συνέντευξης, καθώς και την ύλη των γραπτών εξετάσεων.¹
- δ. Όσον αφορά την επιλογή υποψηφίων για την απόκτηση ΜΔΕ, κατά τη διαδικασία των εξετάσεων, το μέλος ΔΕΠ που είναι υπεύθυνο για το αντίστοιχο εξεταζόμενο γνωστικό αντικείμενο υποβάλλει στη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ, μια ώρα πριν τις εξετάσεις, 15 θέματα. Η Συντονιστική Επιτροπή εξαιρεί με κλήρωση 5 θέματα και στη συνέχεια παρουσία των υποψηφίων φοιτητών πραγματοποιεί κλήρωση με την οποία ορίζονται τα τελικά 5 θέματα των εξετάσεων ανά γνωστικό αντικείμενο.
- ε. Οι υποψήφιοι υποχρεούνται να απαντήσουν και στα πέντε (5) τελικά θέματα σε ειδικό έντυπο που παρέχεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ, στο οποίο ο χώρος που αναγράφεται το όνομα του υποψηφίου καλύπτεται με ειδικό αδιαφανές υλικό. Απογορεύεται η καταγραφή στο έντυπο αυτό οποιουδήποτε χαρακτηριστικού που θα μπορούσε να αποκαλύψει αμέσως ή εμμέσως την ταυτότητα του υποψηφίου.
- στ. Η αξιολόγηση των γραπτών για κάθε γνωστικό αντικείμενο γίνεται από 2 μέλη ΔΕΠ. Αν υπάρχει διαφορά μεγαλύτερη των 3 μονάδων, το γραπτό βαθμολογείται και από τρίτο μέλος ΔΕΠ. Τα μέλη ΔΕΠ είναι μέλη της Επιτροπής Επιλογής και αξιολογούν γραπτά του ίδιου ή του συγγενέστερου γνωστικού αντικείμενου.

¹ Διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.phed.uoa.gr

- ζ. Η επιλογή των εισακτέων στο ΠΜΣ γίνεται από επιτροπή μελών ΔΕΠ του Τμήματος που συγκροτείται με απόφαση της ΓΣΕΣ. Ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη ΓΣΕΣ.
- η. Η εισαγωγή των υποψηφίων στο Πρόγραμμα για απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης θα γίνει με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:¹

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΜΟΡΙΑ
Βαθμός πτυχίου	30
Μαθήματα ειδίκευσης	10
Πτυχιακή εργασία ή επιπλέον έτη σπουδών	5
Ανακοινώσεις ή Δημοσιεύσεις	10
Κατοχή δεύτερου πτυχίου	5
Επαγγελματική εμπειρία	5
Συνέντευξη	10
Γραπτό υπόμνημα	5
Σύνθετο διαγώνισμα	20

Προϋπόθεση αποτελεί η τεκμηρίωση: α) της επαρκούς γνώσης της Αγγλικής γλώσσας και β) της γνώσης προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή.

- θ. Η γραπτή εξέταση γίνεται στο γνωστικό αντικείμενο που επιλέγει να ειδικευτεί ο υποψήφιος με την αίτησή του.² Τα αντικείμενα αυτά είναι: α) Αθλητιατρική, β) Αθλητική Βιομηχανική, γ) Αθλητική Φυσικοθεραπεία, δ) Εργοφυσιολογία, ε) Εργοφυσιολογία-Μέθοδοι Έρευνας και Φυσική Δραστηριότητα και στ) Ποσοτική Ανάλυση Κινησιο-Βιολογικών Αποτελεσμάτων. Για να θεωρηθεί επιλέξιμος ένας υποψήφιος πρέπει απαραίτητως να λάβει τη βάση (6) στο γνωστικό αντικείμενο, στο οποίο έχει εξεταστεί.
- ι. Η επαρκής γνώση της Αγγλικής γλώσσας τεκμηριώνεται με τίτλο σπουδών από Εκπαιδευτικό Ίδρυμα αγγλόφωνης χώρας, Πιστοποιητικό Proficiency ή Πιστοποιητικό Toefl με βαθμολογία τουλάχιστον 69 μόρια ή πιστοποιητικό IELTS με βαθμολογία τουλάχιστον 6 μόρια ή κρατικό πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου τουλάχιστον C1. Οι υποψήφιοι που δεν έχουν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία εξετάζονται από ειδική επιτροπή που συγκροτείται από τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ προς το σκοπό αυτό. Η γραπτή εξέταση αποτελείται από 4 μέρη: Open Cloze, Reading Comprehension, Vocabulary και Translation. Η προφορική εξέταση αποτελείται από 2 μέρη: μια σύντομη συνέντευξη και ανάγνωση, περιλήψη και σχολιασμό ενός μικρού κειμένου, με δυνατότητα προετοιμασίας 2-3 λεπτών. Η γνώση προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή τεκμηριώνεται με αντίστοιχο πιστοποιητικό (ECDL), ενώ οι υποψήφιοι που δεν διαθέτουν εξετάζονται από ειδική επιτροπή που συγκροτείται από την ΣΕ του ΠΜΣ, προς το σκοπό αυτό.
- κ. Όσον αφορά τους υποψηφίους για απόκτηση ΔΔ, η αξιολόγηση και τελική επιλογή γίνεται με συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων: α) γενικός βαθμός μαθημάτων μεταπτυχιακού διπλώματος, β) ειδικός βαθμός μαθημάτων σχετικών με το γνωστικό αντικείμενο στο οποίο θα εκπονηθεί η διδακτορική διατριβή, γ) συνέντευξη-συστατικές επιστολές, δ) μεταπτυχιακή διατριβή, ε) δημοσιεύσεις και στ) ανακοινώσεις σε συνέδρια. Για την αντικειμενική επιλογή των υποψηφίων τα κριτήρια α, β, γ, δ, ε και στ μοριοποιούνται σε 20%, 20%, 25%, 15%, 10% και 10% αντίστοιχα.

^{1,2} ΓΣΕΣ 7/4/2009

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- α. Η φοιτητική ιδιότητα αποκτάται με την εγγραφή ενός ατόμου στο ΠΜΣ. Όλοι οι φοιτητές υποχρεούνται να είναι πλήρους φοίτησης. Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές τούτο σημαίνει εγγραφή και παρακολούθηση αριθμού μαθημάτων τα οποία αντιστοιχούν σε τουλάχιστον 21 ECTS. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα καθηγητή και των Συμβούλων Σπουδών, που ορίζεται από τη Συντονιστική Επιτροπή, επιτρέπεται ένας φοιτητής να είναι είτε μερικής φοίτησης είτε “εν αδεία” για ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο.
- β. Η εγγραφή του φοιτητή στο Πρόγραμμα και η δήλωση των μαθημάτων τα οποία θα παρακολουθήσει είναι υποχρεωτική για κάθε εξάμηνο και πρέπει να γίνει προ της καταληκτικής ημερομηνίας, η οποία εμφανίζεται στο ημερολόγιο ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων. Παραβίαση της δεδομένης προθεσμίας εγγραφής ισοδυναμεί με απώλεια της δυνατότητας παρακολούθησης του τρέχοντος εξαμήνου. Υπόχρεοι εγγραφής είναι επίσης και φοιτητές οι οποίοι είναι δικαιολογημένα “εν αδεία” για ένα εξάμηνο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για πολύ σοβαρούς λόγους και μετά από αίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή, η Συντονιστική Επιτροπή δύναται να αποφασίσει την αναστολή της εγγραφής και να παρατείνει τη σχετική άδεια μη παρακολούθησης μαθημάτων μέχρι και ένα (1) χρόνο.
- γ. Εντός 20 ημερών από την έναρξη των μαθημάτων ο φοιτητής δύναται να αποσυρθεί από την παρακολούθηση ενός μόνο μαθήματος. Η παρακολούθηση του μαθήματος αυτού μπορεί να αντικατασταθεί με κάποιο άλλο μάθημα μόνο στην περίπτωση όπου χάνεται η ιδιότητα της πλήρους φοίτησης. Εάν ένας φοιτητής δεν αποσυρθεί από ένα μάθημα εντός των 20 ημερών, τούτο θα καταγράφεται στην κατάσταση της αναλυτικής του βαθμολογίας.
- δ. Για την εγγραφή του ο φοιτητής συμπληρώνει αντίστοιχο έντυπο δήλωσης των μαθημάτων όπου θα παρακολουθήσει. Το έντυπο αυτό υπογράφεται πρώτα από τον επιβλέποντα καθηγητή και ύστερα από έναν από τους δύο Συμβούλους Σπουδών. Εάν δεν έχει ορισθεί επιβλέπων καθηγητής, υπογράφουν και οι δύο Σύμβουλοι Σπουδών. Ανάλογη διαδικασία ακολουθείται για να αποσυρθεί ο φοιτητής από την παρακολούθηση ενός μαθήματος και να το αντικαταστήσει με άλλο μάθημα. Σε αυτή την περίπτωση υπογράφουν το αντίστοιχο έντυπο οι διδάσκοντες καθηγητές πρώτα και ένας εκ των δύο Συμβούλων Σπουδών.
- ε. Ημέρες μαθημάτων όπου τυχαίνει να είναι αργία δύναται να μετατίθενται από το διδάσκοντα για διεξαγωγή σε διαφορετική ημερομηνία.

2.3 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

Κάθε διδάσκων στο Πρόγραμμα θα πρέπει :

- α. Να εξαντλεί τις υπάρχουσες προϋποθέσεις και δυνατότητες και να βρίσκει πρόσθετες, ώστε η κινητικότητα του Προγράμματος να είναι συνεχής και παραγωγική.
- β. Να κατανοεί τη βασική αρχή ότι επίκεντρο ενός σύγχρονου μεταπτυχιακού προγράμματος είναι η υπό διαμόρφωση προσωπικότητα του υποψήφιου επιστήμονα και ο σεβασμός της χωρίς όρους και διακρίσεις.
- γ. Να προασπίζει την αξία και το κύρος της επιστημονικής και ερευνητικής διαδικασίας, οριοθετώντας με σαφήνεια προς κάθε κατεύθυνση την ενδεδειγμένη πορεία

- κατάκτησης της επιστημονικής γνώσης μέσα από εργώδη αναζήτηση και μελέτη.
- δ. Να προεκτείνει διαρκώς τις γνωστικές του δυνατότητες στον ευρύτερο χώρο των συναφών επιστημονικών πεδίων, προκειμένου να είναι σε θέση να προσφέρει σύνθετη, διεπιστημονική, σύγχρονη γνώση.
 - ε. Να είναι προσιτός, ήρεμος και συνεργάσιμος με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, και να παρέχει χωρίς διακρίσεις τις γνώσεις και τις εμπειρίες του στο βωμό της επιτυχούς πορείας των υποψηφίων νέων επιστημόνων στις σπουδές τους.
 - στ. Να παρουσιάζει σαφές σχέδιο μαθήματος με οδηγίες, βιβλιογραφία και εμπλουτισμένο θεματολόγιο σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, ώστε η διδακτέα ύλη να καλύπτει επαρκώς τις επιστημονικές απαιτήσεις του αντικειμένου.
 - ζ. Να διευκολύνει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές στην επικοινωνία τους με όλους τους διδάσκοντες και ει δυνατόν με τις ερευνητικές τους δραστηριότητες, για να αποκτούν πρόσθετες πολύπλευρες εμπειρίες από επιστήμονες διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων.
 - η. Να υποδεικνύει την αναγκαιότητα της μεθοδικής προετοιμασίας και του σχεδιασμού της επιστημονικής έρευνας που απαιτεί το πρόγραμμα, με γνώμονα την επιτυχή έκβασή της αλλά και την προοπτική παραγωγής αποτελεσμάτων υψηλής στάθμης.
 - θ. Να συμμετέχει ως επιβλέπων καθηγητής ενεργά στην οργάνωση της παρουσίασης της ερευνητικής πρότασης κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή, με στόχο τον έλεγχο των δυνατοτήτων και προοπτικών της έρευνας και τη βελτίωση των μεθοδολογικών της απαιτήσεων.
 - ι. Να οργανώνει συζήτηση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων ή εργασιών, με στόχο τη μεγιστοποίηση της μάθησης μέσα από τον εντοπισμό των λαθών και την παραδειγματική παρουσίαση εξάιρετων επιδόσεων.
 - κ. Να επιτρέπει τη δυνατότητα της αυτο-αξιολόγησης και της ετερο-αξιολόγησης, με στόχο την καλλιέργεια της αντικειμενικότητας της κρίσης και την απόκτηση εμπειριών συνυπευθυνότητας και αυτοκριτικής.
 - λ. Να ανακοινώνει τα αποτελέσματα εξετάσεων, εργασιών, εργαστηριακών ασκήσεων και άλλων αξιολογήσεων εντός 10 εργάσιμων ημερών από την ημέρα διεξαγωγής τους, και να επιτρέπει την πρόσβαση κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή στα γραπτά του μετά τη διόρθωση.
 - μ. Να έχει την τελική ευθύνη της επιλογής του θέματος έρευνας για κάθε έναν από τους υπό επίβλεψη μεταπτυχιακούς φοιτητές του και να εξαντλεί τις δυνατότητες επιτυχούς έκβασής της, ανεξάρτητα από τον υπόλοιπο φόρτο εργασίας.
 - ν. Να ενημερώνει τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ σε περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο αδυνατεί να αναλάβει την επίβλεψη ενός μεταπτυχιακού φοιτητή, ώστε η επίβλεψη να ανατίθεται σε άλλον διδάσκοντα ή σε ειδική συμβουλευτική επιτροπή.

2.4 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

1. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Κάθε Μεταπτυχιακός Φοιτητής θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοεί και να αποδέχεται εν δυνάμει τις εξής βασικές προϋποθέσεις της συμμετοχής του στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών :

- α. Η παρουσία του στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι μια συνειδητή επένδυση ζωής, φιλοσοφίας και αποφασιστικότητας για μέγιστη συμμετοχή στην αμφίδρομη λειτουργία της κατάκτησης της γνώσης και της προσφοράς στην επιστήμη.
- β. Η προθυμία να συνεργάζεται τόσο με τα μέλη της τριμελούς εισηγητικής επιτροπής του όσο και με κάθε άλλο διδάσκοντα ή ερευνητή του Προγράμματος, για θέματα που άπτονται της ερευνητικής του επιμόρφωσης και της επιστημονικής του κατάρτισης.
- γ. Η συνεργασία του με τον επιβλέποντα καθηγητή είναι αυτονόητη και καθοριστική για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των ατομικών στόχων των σπουδών και της ερευνητικής του δραστηριοποίησης, χωρίς βέβαια αυτό να του στερεί το αναφαίρετο δικαίωμα να έχει άποψη και να τη διατυπώνει άμεσα και δημιουργικά.
- δ. Η αποφασιστικότητά του για πρόοδο και ανέλιξη σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει το ακαδημαϊκό ήθος, την επιστημονική συνέπεια και την αντικειμενικότητα, με την οποία θα αντιμετωπίζει κάθε εύλογη δυσκολία ή απαίτηση του Προγράμματος.
- ε. Η πρόταση του στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και η συνολική ακαδημαϊκή και επιστημονική του εικόνα, πρέπει να είναι αμιγώς προσωπική κατάκτηση και έργο των δικών του ικανοτήτων.
- στ. Η συμμετοχή του στις προγραμματισμένες ή έκτακτες δραστηριότητες του Προγράμματος, είτε αυτές οδηγούν σε προβλεπόμενη αξιολόγηση είτε είναι γενικού επιμορφωτικού χαρακτήρα, πρέπει να είναι πρόθυμη, ανελλιπής και δημιουργική.

2. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

- α. Η συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών στα μαθήματα είναι υποχρεωτική και αξιολογείται κατά την κρίση του διδάσκοντα.
- β. Προβλήματα σχετικά με την παρακολούθηση των μαθημάτων αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση σε 1^ο βαθμό από τον διδάσκοντα και την τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή και σε 2^ο βαθμό από το Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών και τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ.
- γ. Ζητήματα υγείας ή άλλων κοινωνικών ή οικογενειακών προβλημάτων, τα οποία δυσχεραίνουν την ανελλιπή συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητή, επιλύονται στη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ μετά από σχετική αίτηση του φοιτητή και συνεννόηση με το διδάσκοντα.
- δ. Σε περίπτωση ελλιπούς παρακολούθησης σε ένα (1) μόνο μάθημα, η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ μπορεί να επιτρέψει μία (1) μόνο προσπάθεια παρακολούθησής του από την αρχή ή κάλυψής του με άλλο τρόπο, που θα αποφασίσει. Η ελλιπής παρακολούθηση σε περισσότερα από ένα (1) μαθήματα αντιμετωπίζεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ με ειδικό τρόπο κατά περίπτωση και μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη διαγραφή από το Πρόγραμμα.
- ε. Ένα θεωρητικό μάθημα υπολογίζεται ότι έχει διδαχθεί, εφόσον έχει πραγματοποιηθεί το 100% των προβλεπόμενων ωρών διδασκαλίας.
- στ. Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής έχει το δικαίωμα να αλλάξει ένα μάθημα μέσα σε διάστημα 20 ημερών από την έναρξη των μαθημάτων. Μετά την παρέλευση του χρονικού αυτού ορίου χρειάζεται έγκριση της Συντονιστικής Επιτροπής και έγγραφη άδεια του Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών.

- ζ. Οι φοιτητές μετέχουν ενεργώς στις συζητήσεις, ασκήσεις και ερευνητικές δραστηριότητες του Προγράμματος.
- η. Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής με την εγγραφή του στο Πρόγραμμα:
- ι. αποδέχεται τις οδηγίες του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και αναγνωρίζει το δικαίωμα της Συντονιστικής Επιτροπής να αποφασίζει τη διαγραφή του σε περίπτωση οριστικής αποτυχίας.
 - ii. αποδέχεται χωρίς δισταγμούς τις υποχρεώσεις που καθορίζει κάθε διδάσκων για τη διδακτική και βαθμολογική διαχείριση του μαθήματος που διδάσκει στα πλαίσια του Προγράμματος.
- θ. Στην περίπτωση αυτή ο μεταπτυχιακός φοιτητής δηλώνει στον καθηγητή την πρόθεσή του και υποβάλλει σχετική έντυπη-αίτηση στη γραμματεία του Προγράμματος. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται με σχετική αιτιολόγηση τόσο στο διδάσκοντα καθηγητή όσο και στη γραμματεία.
- ι. Η κωδικοποίηση της εικόνας προόδου στη καρτέλλα του μεταπτυχιακού φοιτητή αφορά τις εκκρεμότητες που αναφέρονται στον Πίνακα 2.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ¹

- α. Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων των φοιτητών σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του Εσωτερικού Κανονισμού Σπουδών και τις οδηγίες που παρέχει ο κάθε διδάσκων στην αρχή του εξαμήνου.
- β. Η αξιολόγηση της ακαδημαϊκής απόδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με βάση την δεκαβάθμια κλίμακα και με ακρίβεια 1/10.
- γ. Οι φοιτητές κατηγοροποιούνται με βάση τις επιδόσεις τους σε ομάδες επιτυχόντων (E_{π} , P) και αποτυχόντων (A_{π} , F). Ο ελάχιστος αποδεκτός βαθμός μαθήματος για τα μαθήματα κορμού είναι το 6.0 και για τα υπόλοιπα μαθήματα το 6.5.
- δ. Οι επιτυχείς επιδόσεις των φοιτητών ομαδοποιούνται σε 5 κατηγορίες (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Κλιμάκωση της Βαθμολογικής Αξιολόγησης

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ (%)	ΚΛΑΣΗ	ΒΑΘΜΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
10	9.5-10	A - A	Άριστα
25	9.0-9.4	B - B	Πολύ καλά
30	7.5-8.9	Γ - C	Καλά
25	7.0-7.4	Δ - D	Μέτρια
10	6.5 ² -6.9	E - E	Επαρκώς

Προϋπόθεση για την αξιόπιστη αντιστοίχιση του βαθμού του μαθήματος με ποσοστό επιτυχόντων είναι η ύπαρξη συγκριτικών στατιστικών δεδομένων, τα οποία αναφέρονται στις επιδόσεις των φοιτητών τουλάχιστον των τριών (3) τελευταίων ετών.

- ε. Οι αποτυχόντες φοιτητές κατηγοροποιούνται σε δύο ομάδες, ως ακολούθως:

ΚΛΑΣΗ	ΒΑΘΜΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
5.5-6.4 ³	$A_{\pi\text{top}}$ - F_x	Ανεπιτυχής εξέταση-χρειάζονται ορισμένες ακόμη βελτιώσεις
5.4 \leq	A_{π} - F	Ανεπιτυχής εξέταση-χρειάζονται ουσιώδεις επιπλέον βελτιώσεις

¹ Για την πληρέστερη διαφάνεια, σωστότερη κατανόηση και συγκρισιμότητα της αξιολόγησης των επιδόσεων των φοιτητών λήφθηκε υπόψη το Άρθρο 4 του ΦΕΚ 1466/13.08.07.

² Για τα μαθήματα κορμού η κλάση αυτή κυμαίνεται από 6.0-6.9.

³ Για τα μαθήματα κορμού η κλάση αυτή κυμαίνεται από 5.5-5.9.

- στ. Φοιτητές οι οποίοι εγγράφονται να παρακολουθήσουν μάθημα ως ακροατές (Audit) αξιολογούνται με βάση τις διχοτομημένες κατηγορίες επιτυχών (Pass) ή αποτυχών (Fail), ήτοι δυνητικά προκύπτουν οι κατηγορίες Α_{κρ}Ε_π, Α_{κρ}Α_π, ελληνιστί και Audit P, Audit F, αγγλιστί αντίστοιχα.
- ζ. Η αξιολόγηση του φοιτητή προκύπτει από τη συνεκτίμηση της απόδοσής του σε συγκεκριμένους τομείς και από τη γενική εικόνα που εμφανίζει κατά τη διάρκεια της φοίτησής του. Η γενική εικόνα διαμορφώνεται από το ενδιαφέρον, τη συμμετοχή, την εργατικότητα, την επινοητικότητα, την κριτική σκέψη, την ερευνητική και επαγωγική ικανότητα, την έμπνευση, την εφευρετικότητα, κ.α.
- η. Η τελική βαθμολογία διαμορφώνεται σε ενιαία βαθμολογική ποσοστιαία κατανομή ως εξής: Βαθμός Προόδου (20%), Βαθμός από Εργασίες (30%), Τελική Εξέταση (50%).
- θ. Σε ειδικές περιπτώσεις ο αρμόδιος διδάσκων, μπορεί να τροποποιήσει την προτεινόμενη ενιαία βαθμολογική κατανομή, ανάλογα με τις απαιτήσεις και ιδιαιτερότητες του μαθήματός του.
- ι. Επιτρέπεται μία (1) μόνο περίπτωση αποτυχίας σε μάθημα και μία (1) μόνο συμπληρωματική επανεξέταση σε αυτό και μόνο μετά από εισήγηση του διδάσκοντα προς τη Συντονιστική Επιτροπή. Σε περίπτωση και δεύτερης αποτυχίας ο φοιτητής αποχωρεί οριστικά από το μεταπτυχιακό πρόγραμμα.
- κ. Η αξιολόγηση και βαθμολόγηση σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του διδάσκοντα καθηγητή, γίνεται σε πλήρη ανεξαρτησία από τα άλλα μαθήματα και αποτελεί παράγωγο της αντικειμενικής εκτίμησης της απόδοσης του μεταπτυχιακού φοιτητή.
- λ. Πρόσβαση στα αρχεία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών έχουν μόνο τα μέλη του Διδακτικού Προσωπικού του Προγράμματος, ενώ η έκδοση βεβαιώσεων και πιστοποιητικών αποτελεί ευθύνη του Διευθυντή και της γραμματείας του Προγράμματος.
- μ. Η γραμματεία του Προγράμματος κρατά αρχείο αξιολογικών ιδιαιτεροτήτων, οι οποίες ομαδοποιούνται σε επτά κατηγορίες σύμφωνα με τον Πίνακα 2.

Πίνακας 2. Κατηγορίες Εκκρεμοτήτων, Φοίτηση, Αξιολόγηση

Μ.Ε. Μάθημα σε εξέλιξη	Μάθημα που δεν περατώθηκε στην προγραμματισμένη διάρκεια, χωρίς ευθύνη του φοιτητή
Ε.Φ. Ελλιπής Φοίτηση	Ο φοιτητής έχει εκκρεμότητα σε ένα μάθημα. Η εκκρεμότητα λύνεται μέσα στις 90 πρώτες μέρες του επόμενου εξαμήνου.
Ε.Φ. Ελλιπής Φοίτηση Απ. Αποτυχία	Ξεπεράστηκε το διάστημα των 90 ημερών και η εκκρεμότητα υφίσταται ακόμη
Αδ. Αδικαιολόγητη Απ. Απουσία	Ο φοιτητής απουσιάζει από κάποια εξέταση ή άλλη βαθμολογική υποχρέωση χωρίς σοβαρό λόγο
Α. Αποχώρηση	Ο φοιτητής αποχωρεί από το μάθημα μέσα στο επιτρεπόμενο χρονικό όριο
Α. Αποχώρηση- Απ. Αποτυχία	Ο φοιτητής αποχωρεί από το μάθημα μετά την προθεσμία με άδεια της Σ.Ε. αλλά η απόδοσή του μέχρι το σημείο αυτό έχει αξιολογηθεί ως αποτυχημένη
Α.Ε. Αποφυγή εξέτασης	Ο φοιτητής χάνει την τελική εξέταση για κάποιο σοβαρό λόγο. Απαιτείται έγκριση συμπληρωματικής εξέτασης

4. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

- α.** Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν δια των εκπροσώπων τους στα συλλογικά πανεπιστημιακά όργανα λήψης αποφάσεων και στα εκλεκτορικά σώματα ανάδειξης πανεπιστημιακών αρχών.
- β.** Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δικαιούνται υγειονομικής περίθαλψης και διευκολύνσεων για τις μετακινήσεις τους κατ' αναλογία προς τους προπτυχιακούς φοιτητές.
- γ.** Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές χορηγούνται υποτροφίες και δάνεια κατ' αναλογία προς τους προπτυχιακούς φοιτητές.
- δ.** Οι προϋποθέσεις χορήγησης δανείων σε μεταπτυχιακούς φοιτητές είναι:
 Να έχουν εγγραφεί σε τμήμα μεταπτυχιακών σπουδών ή να έχουν γίνει δεκτοί για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και να δοθεί προσωπική εγγύηση από γονέα του φοιτητή ή τρίτο φερέγγυο πρόσωπο ή άλλη εξασφάλιση κατά την κρίση των πιστωτικών οργανισμών και πιστωτικών ιδρυμάτων.
 Να μην έχουν υπερβεί το 45^ο έτος της ηλικίας τους και να μην έχει χορηγηθεί δάνειο από τον ίδιο ή από άλλον πιστωτικό οργανισμό για τον ίδιο σκοπό.
 Οι χρηματοδοτούμενες δαπάνες είναι για διδάκτρα, βιβλία - εκπαιδευτικό υλικό και έξοδα διαβίωσης. Το ύψος της χρηματοδότησης καθορίζεται σε 14.673,51 ευρώ για συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών και εξειδικεύεται ως εξής: μέχρι 5.869,40 ευρώ για μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης και το υπόλοιπο για διδακτορικό δίπλωμα.
 Οι εκταμιεύσεις για τα πιο πάνω ποσά δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 2.934,70 ευρώ ανά έτος σπουδών. Επιτρέπεται και μετά το πέρας του έτους σπουδών και για περίοδο μέχρι έξι (6) μήνες η χρηματοδότηση δαπανών για διδάκτρα. Το 2.934,70 ευρώ περιλαμβάνει δανειοδότηση για την κάλυψη δαπανών για διδάκτρα, βιβλία - εκπαιδευτικό υλικό και έξοδα διαβίωσης. Το ύψος της χρηματοδότησης για κάλυψη δαπανών που αφορούν αγορά βιβλίων - εκπαιδευτικού υλικού και εξόδων διαβίωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 1.760,82 ευρώ ανά έτος σπουδών.
 Οι εγκρίσεις και εκταμιεύσεις του δανείου προϋποθέτουν εγγραφή σε Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος και προσκόμιση στη χρηματοδοτούσα Τράπεζα των απαραίτητων δικαιολογητικών (βεβαίωση εγγραφής και προόδου σπουδών).
 Η διάρκεια αποπληρωμής είναι 15ετής. Λεπτομέρειες για τη χορήγηση και την αποπληρωμή του δανείου δίνονται σε υπουργική απόφαση που έχει δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (τ.Β' 659/31.7.1996).

2.5 ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για τη διεξαγωγή της έρευνας που προβλέπεται από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών θα πρέπει να τηρούνται οι παρακάτω προβλεπόμενες προϋποθέσεις και διαδικασίες.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Η ερευνητική πρόταση είναι μια προκαταρκτική εργασία του μεταπτυχιακού φοιτητή, η οποία υποβάλλεται στο επιβλέπον μέλος ΔΕΠ, όταν πρόκειται για φοιτητή που εκπονεί μεταπτυχιακή έρευνα και στην τριμελή συμβουλευτική επιτροπή για

υποψήφιους διδάκτορες, με σκοπό να αξιολογηθεί και εγκριθεί η περαιτέρω διαδικασία εκπόνησης της μεταπτυχιακής και διδακτορικής διατριβής. Περιλαμβάνει τα τρία πρώτα κεφάλαια της διατριβής (εισαγωγή, ανασκόπηση βιβλιογραφίας και μεθοδολογία), τη βιβλιογραφία και τα παραρτήματα.

Με την ερευνητική πρόταση ο φοιτητής θέτει με συγκεκριμένο και σαφή τρόπο το ερευνητικό πρόβλημα, τη φύση και τη σπουδαιότητα της μελέτης, τη θεωρητική βάση, την υπάρχουσα βιβλιογραφία, τη μεθοδολογία εξέτασης του προβλήματος και τον τρόπο επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων.

Η ερευνητική πρόταση υποβάλλεται αφού ο φοιτητής ολοκληρώσει την παρακολούθηση 2/3 των μαθημάτων του Προγράμματος με την προϋπόθεση σε αυτά να περιλαμβάνονται τα μαθήματα κορμού *Μεθοδολογία Έρευνας* και *Βιοστατιστική* και το προχωρημένο μάθημα της κατεύθυνσής του. Η προετοιμασία του φοιτητή για τη συγγραφή της ερευνητικής πρότασης μπορεί να αρχίσει και νωρίτερα στη διάρκεια των μεταπτυχιακών του σπουδών. Η έκταση της ερευνητικής πρότασης εξαρτάται από το θέμα και κυρίως από την έκταση του θεωρητικού πλαισίου της έρευνας.

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ ¹

Το Πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα στους μεταπτυχιακούς φοιτητές ειδίκευσης να επιλέξουν για να εκπονήσουν είτε συνθετική είτε ερευνητική διατριβή.

Συνθετική διατριβή

Η εκπόνηση συνθετικής διατριβής πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις, προκειμένου να εξασφαλίζεται ισονομία για την περάτωση των σπουδών ανάμεσα στους φοιτητές και υψηλή ποιότητα της διατριβής: α) ο φοιτητής πρέπει να απασχολείται πλήρως με τη συγγραφή της συνθετικής διατριβής για ένα εξάμηνο (περίπου 40 ώρες εντριβής την εβδομάδα), β) το θέμα της διατριβής να χαρακτηρίζεται από υψηλή πρωτοτυπία, γ) ο ελάχιστος αριθμός σελίδων της διατριβής να είναι περίπου 80 σελίδες πλέον των παραρτημάτων και της βιβλιογραφίας και δ) να παρουσιάζεται δημόσια ενώπιον Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Αν κάποιος φοιτητής αποφασίσει να εκπονήσει συνθετική διατριβή πρέπει να καταθέσει αίτηση στη Γραμματεία του ΠΜΣ τόσο αυτός όσο και ο επιβλέπων καθηγητής προκειμένου να συζητηθεί στη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ και να εγκριθεί.

Ερευνητική διατριβή

Η ερευνητική διατριβή πρέπει να είναι πρωτότυπη, αυτοτελής και δημοσιεύσιμη σε έγκριτο επιστημονικό περιοδικό τουλάχιστον της ημεδαπής. Η συνεργασία δύο ή περισσότερων φοιτητών για την εκπόνηση της διατριβής τους είναι θεμιτή, καθώς αναπτύσσει την ομαδική εργασία και την αλληλεπίδραση. Σε περίπτωση όμως ερευνητικής συνεργασίας οφείλει ο κάθε φοιτητής να έχει διαφορετικές επιστημονικές υποθέσεις και να συλέγει και να επεξεργάζεται δεδομένα σε ατομικό επίπεδο. Ακόμα, πρέπει να υπάρχει απαραίτητα επάρκεια και πληρότητα μεταβλητών.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

- α. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή, ο οποίος παρακολουθεί το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγεί στην απονομή μεταπτυχιακού διπλώματος

¹ ΣΕ 21/4/2005

ειδίκευσης, ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ, ένα μέλος ΔΕΠ, ως επιβλέπον από αυτά που τους έχει ανατεθεί μεταπτυχιακό έργο. Η Συντονιστική Επιτροπή και το επιβλέπον μέλος ΔΕΠ έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή.

- β.** Ο σχεδιασμός της μεταπτυχιακής έρευνας κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή γίνεται με ευθύνη και πρωτοβουλία του επιβλέποντος καθηγητή με τρόπο, ώστε ο εντοπισμός του ειδικού γνωστικού πεδίου έρευνας να έχει προσδιοριστεί το αργότερο μέχρι το τέλος του β' εξαμήνου σπουδών.
- γ.** Τα απαραίτητα στάδια προσέγγισης της διαδικασίας αυτής είναι τα ακόλουθα :

Βιβλιογραφική ανασκόπηση 1^{ου} βαθμού σε ένα ευρύ πεδίο γνωστικής ύλης.
Εντοπισμός βιβλιογραφικών περιοχών με ενδιαφέρουσες ερευνητικές ελλείψεις.
Βιβλιογραφική ανασκόπηση 2^{ου} βαθμού σε ένα εξειδικευμένο πεδίο γνωστικού περιεχομένου.

Άτυπη παρουσίαση στον επιβλέποντα καθηγητή των κύριων τάσεων της ειδικής αυτής βιβλιογραφίας.

Εντοπισμός 2-3 αξιόλογων ερευνητικών προβλημάτων, που θα αποτελέσουν τη βάση της διατριβής.

Συγγραφή της ερευνητικής πρότασης, η οποία θα πρέπει να περιέχει τα κεφάλαια : Εισαγωγή, Βιβλιογραφία, Μέθοδος.

Υποβολή στη Γραμματεία του ΠΜΣ ενός (1) αντιτύπου της ολοκληρωμένης ερευνητικής πρότασής του, περιληψής αυτής, εντύπου με υπογραφές των μελών της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής ότι παραέλαβαν την πρόταση και σύντομου βιογραφικού. Η δημόσια υποστήριξη της πρότασης ορίζεται από τον επιβλέποντα καθηγητή 10 ημέρες μετά την υποβολή της με αντίστοιχο έντυπο. Η Γραμματεία υποχρεούται να ανακοινώσει το γεγονός και να δώσει ευρεία δημοσιότητα στην Πανεπιστημιακή κοινότητα κυκλοφορώντας έντυπο που να περιλαμβάνει την περιληψη της διατριβής και το βιογραφικό σημείωμα του υποψηφίου.

Παρουσίαση της Ερευνητικής Πρότασης ενώπιον τριμελούς Επιτροπής, που αποτελείται από τον επιβλέποντα και (2) δύο μέλη ΔΕΠ του ιδίου ή συγγενέστερου αντικείμενου, που ορίζει η ΓΣΕΣ μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής.

Η διάρκειά της δεν υπερβαίνει τα 60 λεπτά. Ειδικότερα, 20 λεπτά διαρκεί η παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης από τον φοιτητή, 30 λεπτά η κριτική συζήτηση από τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής και 10 λεπτά η αξιολόγηση της πρότασης (κεκλεισμένων των θυρών) από τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Η ερευνητική πρόταση γίνεται αποδεκτή (με τροποποιήσεις ή χωρίς), συντάσσεται πρακτικό και ο φοιτητής συνεχίζει την έρευνα.

Σε αντίθετη περίπτωση η Συντονιστική Επιτροπή μετά από εισήγηση της τριμελούς επιτροπής αποφασίζει την επανέναρξη της διαδικασίας.

- δ.** Για την απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης απαιτείται η επιτυχής εξέταση στα προβλεπόμενα από το οικείο Πρόγραμμα μαθήματα, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων που έχουν ειδικά οριστεί γι' αυτόν, καθώς επίσης και με την επιτυχή υποστήριξη της μεταπτυχιακής διατριβής.

- ε. Ο υποψήφιος υποχρεούται να υποβάλει στη Γραμματεία του ΠΜΣ ένα (1) αντίτυπο της ολοκληρωμένης διατριβής του, περιλήψη αυτής, έντυπο με υπογραφές των μελών της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής ότι παρέλαβαν τη διατριβή και σύντομο βιογραφικό σημείωμα. Η δημόσια υποστήριξη της διατριβής ορίζεται από τον επιβλέποντα καθηγητή 30 ημέρες μετά την υποβολή της με αντίστοιχο έντυπο. Η Γραμματεία υποχρεούται να ανακοινώσει το γεγονός και να δώσει ευρεία δημοσιότητα στην Πανεπιστημιακή κοινότητα κυκλοφορώντας έντυπο που να περιλαμβάνει την περιλήψη της διατριβής και το βιογραφικό σημείωμα του υποψηφίου.
- στ. Η τελική αξιολόγηση και κρίση της μεταπτυχιακής διατριβής γίνεται από Εξεταστική Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από τρία (3) μέλη ΔΕΠ, που ορίζονται από τη ΓΣΕΣ ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.
- ζ. Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη μέθοδο και τα αποτελέσματα της έρευνάς του δημόσια ενώπιον της τρι-μελούς Εξεταστικής Επιτροπής η οποία στη συνέχεια κρίνει την πρωτοτυπία του θέματος, την εγκυρότητα της μεθοδολογικής προσέγγισης και το σχεδιασμό της έρευνας. Για την έγκριση απαιτείται η σύμφωνη γνώμη δύο (2) τουλάχιστον μελών της Εξεταστικής Επιτροπής και συντάσσεται πρακτικό.
- η. Η διάρκεια της δεν υπερβαίνει τα 75 λεπτά. Ειδικότερα, 30 λεπτά διαρκεί η παρουσίαση της διατριβής από τον φοιτητή, 30 λεπτά η κριτική συζήτηση από τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής και 15 λεπτά η αξιολόγηση της πρότασης (κεκλεισμένων των θυρών) από τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής.
- θ. Η διαδικασία κατάθεσης αντιγράφων της μεταπτυχιακής διατριβής στη Γραμματεία του Τμήματος ορίζεται ως εξής: κατατίθενται 2 αντίγραφα (1 έντυπο βιβλιοδετημένο και 1 σε ηλεκτρονική μορφή) μαζί με τη βεβαίωση του βιβλιοθηκονόμου ότι παρέλαβε ένα βιβλιοδετημένο αντίγραφο, σημείωμα του επιβλέποντα ότι έγιναν οι απαραίτητες διορθώσεις και αίτηση απόκτησης Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

- α. Οι φοιτητές που έχουν περατώσει επιτυχώς τις μεταπτυχιακές σπουδές ειδίκευσης ή είναι κάτοχοι αναγνωρισμένων ισότιμων και ισοδύναμων τίτλων μεταπτυχιακών σπουδών, μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στα πλαίσια του παρόντος Προγράμματος. Στην περίπτωση αυτή αφού παρακολουθήσουν επιτυχώς τα 3 προβλεπόμενα μαθήματα του Προγράμματος και επιτύχουν στις εξετάσεις εφ'όλης της ύλης¹, ανακηρύσσονται επίσημα *Υποψήφιοι Διδάκτορες* και τους παρέχεται σχετικό πιστοποιητικό. Η διαδικασία εξετάσεων εφ'όλης της ύλης, είναι η ακόλουθη: α) οι υποψήφιοι διδάκτορες εξετάζονται εφ'όλης της ύλης σε 3 γνωστικά αντικείμενα, τα οποία ορίζονται μετά από συνεργασία του φοιτητή με τον επιβλέποντα καθηγητή, από τα οποία τα δύο θα είναι απόλυτα εξειδικευμένα και σε άμεση σχέση με το θέμα της διδακτορικής τους διατριβής, ενώ το τρίτο θα είναι γενικότερο για την απόκτηση σφαιρικότερης γνώσης, β) ορίζεται από τη Συντονιστική Επιτροπή τριμελής εξεταστική επιτροπή για κάθε φοιτητή μετά από πρόταση του επιβλέποντος καθηγητή, γ) οι υποψήφιοι διδάκτορες δίνουν εξετάσεις στα 3 γνωστικά αντικείμενα μία φορά με δικαίωμα επανεξέτασης σε ένα μόνο γνω-

¹ ΓΣΕΣ 22/5/2002.

στικό αντικείμενο σε περίπτωση αποτυχίας. Αν ο φοιτητής αποτύχει σε δύο γνωστικά αντικείμενα τότε δεν έχει το δικαίωμα να συνεχίσει τις σπουδές του για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος, δ) οι υποψήφιοι διδάκτορες εξετάζονται προφορικά, εφόσον επιτύχουν στις γραπτές εξετάσεις και στα τρία γνωστικά αντικείμενα, από την ίδια τριμελή εξεταστική επιτροπή. Τα γραπτά και το αντίστοιχο πρακτικό κατατίθενται στη γραμματεία του Προγράμματος μαζί με το βαθμό που προέκυψε από την γραπτή και προφορική εξέταση του υποψηφίου.

- β.** Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή-υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, τριμελής συμβουλευτική επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου. Η συμβουλευτική επιτροπή απαρτίζεται από τον επιβλέποντα, που είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος και ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή ή του αναπληρωτή καθηγητή ή του επίκουρου καθηγητή και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ, από τα οποία μπορεί το ένα να είναι λέκτορας του Τμήματος, εφόσον είναι μόνιμος ή έχει τουλάχιστον τριετή θητεία, ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος.
- γ.** Η διαδικασία που ακολουθείται για τον προσδιορισμό του θέματος και την οριστικοποίηση της ερευνητικής πρότασης είναι η ίδια με αυτή για τη μεταπτυχιακή έρευνα. Στην περίπτωση αυτή η τριμελής Επιτροπή είναι η συμβουλευτική επιτροπή.
- δ.** Ειδικά για το Διδακτορικό επίπεδο σπουδών, συνιστάται σε επιβλέποντες καθηγητές και φοιτητές να σχεδιάζουν ερευνητικά προγράμματα που να συνδυάζουν παρεμφερή γνωστικά πεδία, όπως γίνεται διεθνώς με τη σύνθετη έρευνα.
- ε.** Σε περιπτώσεις σύνθετων ερευνητικών σχεδιασμών είναι αυτονόητη η συνεργασία μεταξύ εργαστηρίων και σπουδαστηρίων, σε θέματα μετρήσεων και τεχνικών διαδικασιών.
- στ.** Ο φοιτητής υποβάλλει στη Γραμματεία ένα (1) αντίτυπο της ολοκληρωμένης ερευνητικής του πρότασης, περίληψη αυτής, έντυπο με υπογραφές των μελών της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής ότι παρέλαβαν την πρόταση και σύντομο βιογραφικό. Η δημόσια υποστήριξη της ερευνητικής πρότασης ορίζεται από τον επιβλέποντα καθηγητή 10 ημέρες μετά την υποβολή της με αντίστοιχο έντυπο. Η Γραμματεία υποχρεούται να ανακοινώσει το γεγονός και να δώσει ευρεία δημοσιότητα στην Πανεπιστημιακή κοινότητα κυκλοφορώντας έντυπο που να περιλαμβάνει την περίληψη της πρότασης και το βιογραφικό σημείωμα του υποψηφίου.
- ζ.** Η τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεών του, σύμφωνα με το πρόγραμμα και τον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών, γίνεται από εξεταστική επιτροπή η οποία απαρτίζεται από επτά (7) μέλη ΔΕΠ. Στην εξεταστική επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής, εφόσον έχουν την ιδιότητα του μέλους ΔΕΠ και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ή κατά περίπτωση πέντε (5) ορίζονται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ. Τα τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στη βαθμίδα του καθηγητή.
- η.** Τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στην ίδια ή συγγενή επιστημονική ειδικότητα με αυτή την οποία εκπονεί ο υποψήφιος τη διατριβή του και μπορούν ορισμένα από αυτά να προέρχονται από άλλο Τμήμα του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ.
- θ.** Ο υποψήφιος υποχρεούται να υποβάλει στη Γραμματεία του ΠΜΣ ένα (1) αντί-

τυπο της ολοκληρωμένης διατριβής του, περίληψη αυτής, έντυπο με υπογραφές των μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής ότι παρέλαβαν τη διατριβή και σύντομο βιογραφικό σημείωμα. Η δημόσια υποστήριξη της διατριβής ορίζεται από τον επιβλέποντα καθηγητή 30 ημέρες μετά την υποβολή της με αντίστοιχο έντυπο. Η Γραμματεία υποχρεούται να ανακοινώσει το γεγονός και να δώσει ευρεία δημοσιότητα στην Πανεπιστημιακή κοινότητα κυκλοφορώντας έντυπο που να περιλαμβάνει την περίληψη της διατριβής και το βιογραφικό σημείωμα του υποψηφίου.

- Ι. Ο υποψήφιος υπερασπίζεται τη διατριβή του δημόσια ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και το αν αποτελεί συμβολή στην εξέλιξη και στην πρόοδο της επιστήμης. Τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ψηφίζουν υπέρ ή κατά της έγκρισης της διατριβής, αιτιολογώντας ειδικά την ψήφο τους. Για την έγκριση διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής και συντάσσεται πρακτικό.
- Κ. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη ΓΣΕΣ μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, στην οποία πρέπει να γίνεται ρητή αναφορά στην εκπλήρωση των εξής υποχρεώσεων του υποψηφίου διδάκτορα:

Κατάθεση στη Γραμματεία δύο αντιγράφων της διατριβής (1 έντυπο βιβλιοδετημένο και 1 σε ηλεκτρονική μορφή). Προς τούτο συνυποβάλλεται αφενός σημείωμα του επιβλέποντα καθηγητή ότι έγιναν οι απαραίτητες διορθώσεις που αποφάσισε η εξεταστική επιτροπή και αφετέρου βεβαίωση του βιβλιοθηκονόμου για την κατάθεση ενός βιβλιοδετημένου αντιτύπου στη βιβλιοθήκη του Τμήματος.

Δημοσίευση δύο τουλάχιστον πρωτοτύπων εργασιών σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους. Προς τούτο αρκεί επιστολή αποδοχής του εκδότη.

Ερευνητική δραστηριότητα σε πανεπιστήμιο της αλλοδαπής διάρκειας τουλάχιστον 2 μηνών, που βεβαιώνεται από τον συνεπιβλέποντα καθηγητή του ξένου ιδρύματος.

Προσφορά εκπαιδευτικού εργαστηριακού έργου διάρκειας τουλάχιστον ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου που βεβαιώνεται από τον Διευθυντή του αντίστοιχου εργαστηρίου. Ο συνολικός αριθμός φοιτητο-ωρών του εκπαιδευτικού αυτού έργου καθορίζεται σε 50 ώρες.

Παρακολούθηση 3 μαθημάτων.

Επιτυχής εξέταση εφ'όλης της ύλης σε 3 γνωστικά αντικείμενα.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΝ¹

Η χρησιμοποίηση δοκιμαζομένων σε οποιαδήποτε έρευνα προϋποθέτει την ακριβή τήρηση αρχών και κανόνων και γίνεται μέσα σε ένα πλαίσιο σεβασμού της προσωπικότητας του ατόμου. Αδυναμία τήρησης των κανόνων που διατυπώνεται παρακάτω αποτελεί σοβαρό δεοντολογικό παράπτωμα.

Όποιος δοκιμαζόμενος ή ασθενής εκτίθεται σε πιθανό σωματικό, ψυχολογικό ή κοινωνικό τραυματισμό/ένταση πρέπει να ενημερώνεται και να δίνει εγγράφως τη

¹ Βλέπε *Κινησιολογία, Δικαιώματα δοκιμαζομένων*, 1:132, 1996.

συγκατάθεσή του πριν τη συμμετοχή του σε κάποιο ερευνητικό πρόγραμμα. Ως συγκατάθεση δοκιμαζόμενου ορίζεται η εθελούσια συναίνεση ενός ατόμου ή του νομικά εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του να ασκεί ελεύθερα τη βούλησή του χωρίς ανάρμοστο δέλεαρ ή οποιαδήποτε βία, παραπλάνηση, δόλο, πίεση ή άλλη μορφή εξαναγκασμού. Η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ απαιτεί να γίνονται όλες οι κατάλληλες ενέργειες, ώστε να επιτυγχάνεται η ενημέρωση και συγκατάθεση όλων των δοκιμαζόμενων που χρησιμοποιούνται από τους ερευνητές/φοιτητές για τις ανάγκες υλοποίησης του Προγράμματος. Στις περισσότερες περιπτώσεις η συγκατάθεση θα πρέπει να λαμβάνεται αφού ο δοκιμαζόμενος διαβάσει ένα έντυπο με τίτλο “συγκατάθεση μετά από ενημέρωση” το οποίο παρέχει όλες τις συναφείς πληροφορίες, που αφορούν την έρευνα ή το Πρόγραμμα, με την επισύναψη της υπογραφής του που δείχνει ότι το έντυπο διαβάστηκε και δόθηκε η συγκατάθεση για τη συμμετοχή κάτω από τις συνθήκες που περιγράφονται σε αυτό. Το έντυπο θα πρέπει να είναι διατυπωμένο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να γίνεται εύκολα κατανοητό από τους δοκιμαζόμενους και σε μια γλώσσα την οποία οι δοκιμαζόμενοι κατανοούν ευχερώς. Απαιτείται από τους ερευνητές/φοιτητές να μελετήσουν τα ακόλουθα ώστε να τα συμπεριλάβουν στο έντυπο συγκατάθεσης ως απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης για τη συγκεκριμένη έρευνα:

- α. Γενική περιγραφή του υπόβαθρου και των στόχων της έρευνας.
- β. Επαρκή επεξήγηση των διαδικασιών που θα ακολουθήσουν και των σκοπών τους, αναγνώριση οποιωνδήποτε πειραματικών διαδικασιών και περιγραφή όλων των πιθανών κινδύνων που ενυπάρχουν σε αυτές τις διαδικασίες.
- γ. Σαφής περιγραφή πραγματικών ωφελειών που τυχόν θα προκύψουν από τη συμμετοχή των δοκιμαζόμενων στις ερευνητικές διαδικασίες ή εκ των αποτελεσμάτων της όλης ερευνητικής προσπάθειας.
- δ. Πρόσκληση για αποσαφήνιση αποριών και απάντηση ερωτήσεων σε οποιοδήποτε απορίες του δοκιμαζόμενου όσον αφορά τις διαδικασίες ή άλλες πλευρές της έρευνας.
- ε. Σαφής δέσμευση ότι ο δοκιμαζόμενος είναι ελεύθερος να αποσύρει τη συγκατάθεσή του και να διακόψει τη συμμετοχή του στην έρευνα ή τη δραστηριότητα οποιαδήποτε στιγμή, χωρίς καμία προκατάληψη από τη μεριά των ερευνητών/φοιτητών.
- στ. Σαφής δέσμευση ότι σε περίπτωση συνέντευξης ή ερωτηματολογίου ο δοκιμαζόμενος δικαιούται να αρνηθεί να απαντήσει σε κάποια ειδική ερώτηση.
- ζ. Σαφής δέσμευση ότι οι υπηρεσίες ή η ασφάλεια που εμπεριέχονται στο γενικό πλαίσιο της έρευνας δε θα αυξηθούν ούτε θα μειωθούν με βάση την απόφαση του δοκιμαζόμενου να συμμετάσχει εθελοντικά ή μη στην έρευνα.
- η. Μια εξήγηση των μέτρων που θα ληφθούν από τη μεριά του ερευνητή, ώστε να διασφαλιστούν αφενός το απόρρητο των προσωπικών στοιχείων και αφετέρου οι πληροφορίες, που προκύπτουν από τη συμμετοχή και τις επιδόσεις του δοκιμαζόμενου.

Αν οι δοκιμαζόμενοι αναγνωρίζονται από το όνομα στο ερευνητικό χειρόγραφο προς δημοσίευση ή συζήτηση τότε θα πρέπει να λαμβάνεται άδεια από τους ίδιους, ή στο έντυπο της συγκατάθεσης ή γραπτά σε μεταγενέστερη ημερομηνία. Θα πρέπει να γνωστοποιείται στο δοκιμαζόμενο από το έντυπο της συγκατάθεσης η οποιαδήποτε συμμετοχή του σε βιντεοταινίες ή φωτογράφησή του καθώς και το ποιός θα έχει

την εποπτεία τέτοιων βιντεοταινιών ή φωτογραφιών, ποιός θα έχει πρόσβαση στις ταινίες ή στις φωτογραφίες, πώς αυτές οι ταινίες ή φωτογραφίες πρόκειται να χρησιμοποιηθούν και τι θα απογίνουν οι ταινίες και οι φωτογραφίες όταν ολοκληρωθεί η έρευνα. Το έντυπο της συγκατάθεσης δεν πρέπει να περιέχει καμία γλωσσική ένδειξη που θα συντελούσε στην απαλλαγή ή οποιαδήποτε άλλη παραίτηση νομικών δικαιωμάτων αποδεδειγμένα κάποιον ερευνητή/φοιτητή, ή κάποιο ίδρυμα από την ευθύνη. Στο κάτω μέρος του εντύπου θα πρέπει να γίνεται πρόβλεψη για την υπογραφή του δοκιμαζόμενου (ή ενός νομικά εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του) και την ημερομηνία. Γενικά, ενδείκνυται να προηγείται μια δήλωση η οποία θα διασφαλίζει την προϋπόθεση ότι ο δοκιμαζόμενος ή ο αντιπρόσωπός του έχουν διαβάσει και κατανοήσει το έντυπο συγκατάθεσης. Σε περίπτωση ανηλίκων, θα πρέπει να υπογράφουν ο ένας ή και οι δύο γονείς ή οι έχοντες τη νόμιμη κηδεμονία τους. Για ανήλικους επαρκούς ωριμότητας θα πρέπει να υπογράφουν ο δοκιμαζόμενος και οι γονείς.

Η Συντονιστική Επιτροπή αποδέχεται τη δήλωση του *Helsinki* της Παγκόσμιας Ιατρικής Εταιρίας όσον αφορά τη διεξαγωγή κλινικής έρευνας. Όταν η έρευνα περιλαμβάνει τη χρησιμοποίηση ασθενών, οι γιατροί/φοιτητές θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις αρχές που τίθενται σε αυτή τη διακήρυξη. Δεν είναι απαραίτητο ο ερευνητής να περιγράφει στο υποβαλλόμενο χειρόγραφο για κρίση τις συγκεκριμένες ενέργειες που έκανε για να διεκπεραιώσει τη διαδικασία υπογραφής του έντυπου συγκατάθεσης, ή να διασφαλίσει το απόρρητο των αποτελεσμάτων ή να προστατέψει τα ατομικά δικαιώματα των συμμετεχόντων δοκιμαζόμενων. Είναι αρκετή η μαρτυρία του ερευνητή ότι "αποκτήθηκε το έντυπο συγκατάθεσης από το δοκιμαζόμενο κατόπιν ενημέρωσής του" ή η χρησιμοποίηση κάποιας παρόμοιας διατύπωσης. Είναι κατανοητό από τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ ότι μια τέτοια δήλωση εγγυάται τη συμμόρφωση του ερευνητή/φοιτητή με τις οδηγίες που εκτέθηκαν παραπάνω. Η τήρηση των παραπάνω αρχών και κανόνων είναι αποκλειστική υπευθυνότητα του επιβλέποντα καθηγητή, του διδάσκοντα πειραματικό μάθημα και του φοιτητή ο οποίος διεξάγει πείραμα. Αδυναμία τήρησης των κανόνων αυτών αποτελεί σοβαρό δεοντολογικό παράπτωμα.

2.6 ΑΠΟΝΟΜΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

Η ΓΣΕΣ εγκρίνει και απονέμει τους Μεταπτυχιακούς Τίτλους Ειδίκευσης και αναγορεύει Υποψηφίους Διδάκτορες. Απονέμεται επίσης πάπυρος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης και του Διδακτορικού Διπλώματος σε ειδική Τελετή που οργανώνεται κατά το μήνα Σεπτέμβριο στο Αμφιθέατρο «Ε.Παυλίνη» του Τμήματος, προσκεκλημένων του Πρυτανικών αρχών, παρισταμένου του Προέδρου του Τμήματος, των μελών του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού και φοιτητών. Στο τελετουργικό περιλαμβάνεται πολιτιστικό πρόγραμμα και επιστημονική διάλεξη, που γίνεται από επιφανή Έλληνα ή ξένο ομιλητή, τον οποίο ορίζει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΠΙΤΙΜΟΥ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, με απόφαση των 3/4 των παρόντων μελών της που διατυπώνεται σε Ψήφισμα, απονέμει τον τίτλο του Επιτίμου Διδάκτορα σε εξέ-

χουσες επιστημονικές προσωπικότητες. Η αναγόρευση του Επιτίμου Διδάκτορα γίνεται στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών παρισταμένου του Πρυτάνεως, του Προέδρου και των μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Το εθιμοτυπικό περιλαμβάνει τα εξής: Προσφώνηση του Πρυτάνεως, προσφώνηση του Προέδρου του Τμήματος, παρουσίαση του έργου του τιμωμένου από μέλος ΔΕΠ του Τμήματος, ανάγνωση από τον Πρόεδρο του Τμήματος των κειμένων του Ψηφίσματος, της Αναγόρευσης και του Διδακτορικού Διπλώματος, περιένδυση του τιμωμένου με την τήβεννο του Τμήματος και ομιλία του τιμωμένου.

2.7 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Για την υλοποίηση του Προγράμματος χρησιμοποιούνται από το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό και τους φοιτητές τα εξής εργαστήρια: Αθλητιατρικής, Αθλητικής Βιομηχανικής, Αθλητικής Φυσικοθεραπείας και Εργοφυσιολογίας, η λειτουργία των οποίων διέπεται από τις εξής γενικές αρχές:

- α.** Η χρήση των εργαστηρίων γίνεται κατόπιν έγκρισης από τον αρμόδιο Διευθυντή.
- β.** Υπάρχει συντονισμός και συνεργασία εργαστηρίων και διδασκόντων.
- γ.** Η χρήση του εργαστηριακού χώρου για διδακτικούς σκοπούς έχει προτεραιότητα.
- δ.** Της διδασκαλίας έπεται η χρήση των εργαστηρίων για έρευνα.
- ε.** Η χρήση ενός εργαστηρίου για έρευνα από ένα μέλος ΔΕΠ ή από ένα μεταπτυχιακό φοιτητή γίνεται σε ισότιμη βάση ακολουθώντας το βιβλίο κρατήσεων του εργαστηρίου για έρευνα.
- στ.** Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν πρόσβαση σε όλα τα παραπάνω εργαστήρια.
- ζ.** Για να χρησιμοποιήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τα όργανα ενός εργαστηρίου πρέπει να σέβονται τους κανόνες λειτουργίας του και να είναι εξοικειωμένοι με αυτά.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος στηρίζει τη λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και παρέχει άρτια εξυπηρέτηση στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Προς το σκοπό αυτό είναι συνδρομητής στα κυριότερα διεθνή περιοδικά αθλητικής επιστήμης και προμηθεύεται για τις ανάγκες του Προγράμματος ελληνικά και ξενόγλωσσα επιστημονικά βιβλία και μονογραφίες. Επιπλέον παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- α.** Σύνδεση με το διεθνές διαδίκτυο (INTERNET), μέσω του οποίου γίνεται πρόσβαση σε βάσεις πληροφοριών σε όλο τον κόσμο. Δίνεται δε η δυνατότητα άμεσης παραγγελίας on-line φωτοαντιγράφων άρθρων περιοδικών από τις Ελληνικές επιστημονικές βιβλιοθήκες σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, καθώς και από βιβλιοθήκες της Αγγλίας και της Γερμανίας σε συνεργασία με την κεντρική βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών.
- β.** Ευρετηριασμένες δύο βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων (Sport Discus, 1970- ,

Medline, 1987-) με δυνατότητα αναζήτησης και ανάκτησης.

- γ. Δυνατότητα δανεισμού για όλο το υλικό της βιβλιοθήκης εκτός από το πληροφοριακό και τα σπάνια βιβλία καθώς επίσης φωτοτύπηση άρθρων επιστημονικών περιοδικών και διατριβών (microfiches).